

Tartalom

Előszó	11
<i>1. rész</i>	
Tanulmány az iskolai agresszióval kapcsolatos felmérésekről	15
A kutatás célja és fogalmi háttere, célkitűzései	17
Az egyén cselekvésének meghatározói	19
Az intézményi szint vizsgálata	20
Az egyéni és intézményi hatásokat kiegészítő vizsgálati szempontok	21
A kutatás módszertana	22
Survey és interjú vizsgálat	22
A kutatás eredményeinek összevetése más vizsgálatokkal	22
A kutatás során kiépített adatbázis összekapcsolása más adatbázisokkal	23
Helyzetkép és az összefüggések tesztelése több adatbázis elemzése alapján	23
A mintavétel	24
A lekérdezés technikája és tapasztalatai	24
Az intézmények kiválasztása és megkeresése, a lekérdezés előkészületei	25
Az elutasítások aránya	26
A diákok kérdezése	26
Tanári és igazgatói lekérdezés	28
Összefoglalás	28
A minta	29
Intézmények	29
Diákok	31
Pedagógusok	31
Nemzetközi és hazai kutatások	33
Iskolai erőszak a vezető napilapok tükrében	35
Módszertan	35
Az iskolai erőszak megjelenése a hírekben	36
További esetek	38
Az agresszió előfordulása az iskolában	41
A diákok egymás közötti agressziója	41
Az osztály képzési típusa és az agresszió fajtái	42

Verbális agresszió	44
Nem verbális agresszió	46
Tárgyi agresszió	50
Rablás	51
Tanár–diák közötti agresszió	52
A tanár és diák közötti agresszió a diákok szemszögéből	55
A tanár és diák közötti agresszió a tanárok szerint	58
A tanár és szülő közötti agresszió	61
Összevont mutatók	64
Az agresszivitás mint személyiségvonás (vonás-agresszió)	67
Az iskolaválasztás a társadalmi helyzettel és az agresszióval összefüggésben	71
Az iskolafenntartók és az iskolai agresszió	75
Társadalmi helyzet és iskolai agresszió	76
Az iskolai agresszió a diákok szemszögéből	78
A tanárok és diákok közötti iskolai agresszió mértéke képzési forma szerint	81
A pedagógusok végzettsége és szakmai gyakorlata	85
A nemek megoszlása iskolatípus szerint	85
A férfiak és a nők agressziós szintje a tanárok között	86
A pedagógusok szakképzettsége	87
Tanítási tapasztalat	89
A szakmai gyakorlat mértéke és az elkövetett, illetve elszenvedett agresszió szintje	89
A társas kapcsolatok és az agresszió	91
Családi kontroll	91
Családi konfliktuskezelési kultúra	93
Kortárs kapcsolatok	95
Az iskolai légkör és az agresszió	97
Az iskolai légkör a diákok szerint	97
Az agresszió mértéke a diákok elégedettsége szerint	101
A tanárok elégedettsége az iskolájuk légkörével	102
Az agresszió mértéke a tanárok elégedettsége szerint	107
Az anómia, a tekintélytisztelet és az iskolai agresszió	109
A diákok	110
Az anómia és az agresszió a diákok körében	112
A tanárok	113
Az anómia és az agresszió a tanárok körében	114
A kisebbségi csoportokkal szembeni elutasítás és az agresszió	116
Idegenellenesség és agresszió a diákok körében	116
A kisebbségekkel szembeni elutasítás és az agresszió	118
Idegenellenesség és agresszió a tanárok körében	119

Feltevések az agresszió okairól	122
A vallásosság és az agresszió	122
A televíziózás és az agresszió	123
A számítógépes játékok és az agresszió	125
Tanári fegyelmezési eszközök használata	128
A fegyelmezési eszközök és a fegyelmezési helyzet értelmezése	129
Az adatok értelmezése	130
A vizsgálat módszere	131
A tanárok válaszaiból kirajzolódó helyzetkép	133
A tanári fegyelmezési eszközök használata a diákok szemszögéből	138
A képzési formák fegyelmezési arculata	140
Az iskolai erőszak, a pedagógusok továbbképzése és szakmai, közigazgatási kapcsolatai	148
A pedagógusok szakmai és hatósági kapcsolatai	150

2. rész

Látens fiatalkori devianciák	157
Fiatalkori devianciák egy önbevalláson alapuló felmérés tükrében	159
Bevezetés	159
A kutatás menete	161
A társadalmi kötődés érvényesülésének vizsgálata	161
Erőszakos devianciák	164
Összefoglalás	180

3. rész

Agresszió az iskolában	187
Két kutatás tapasztalatai az iskolai agresszióról	189
Bevezetés	189
A két kutatás módszertanáról	191
Agresszió az óvodában?	193
Agresszió az általános iskolában	197
Agresszió a középiskolában	208
Befejezés	235

4. rész

Európai kitekintés	237
Európa válasza a gyermekekkel szembeni erőszak kérdésre	239
Az ENSZ főtitkárának jelentése a gyermekek elleni erőszak helyzetéről és az ENSZ-főtitkár gyermekek elleni erőszakkal foglalkozó különleges képviselője	239

Alapjogi Karta és prevenciós programok – Uniós fellépés a gyermekeket érő erőszak ellen	244
Az európai gyermekjogi ombudsmanok az iskolai erőszak jelenségéről	248
<i>5. rész</i>	
Mozaik-módszer	265
A Mozaik-módszer és az emberi intelligencia fejlesztése	267
A tudós és az iskola	269
A szociálpszichológus és az iskola	272
Mozaik	275
Egy nézőpont a kontrollcsoportból	276
Levél egy tanítványtól	280
Valódi oktatás?	281
Előítélet, társadalmi kirekesztés, sztereotípa-fenyegetés és az intelligencia törekénysége	283
Befejezetlen ügy	287
Amit Murray nem vett észre	289
Befejezés	290
<i>6. rész</i>	
Jogesetek	293
Válogatás az oktatási ombudsman ügyeiből (1999–2009)	295
Bevezetés	295
Testi fenytés, bántalmazás	296
Fegyelmi eljárás	299
Pedagógia módszertani tévedések	305
Tanulótársak általi bántalmazás	312
Szülők beavatkozása konfliktushelyzetekbe	317
Az iskolai agresszió különböző formái	320
Konklúzió	323
Fogalomtár	325
Irodalomjegyzék	329